

VEERA
NIEMINEN

KOTTIKÄRRY-
KARUSELLI

TAMMI

Veera Nieminen

KOTTIKÄRRY-
KARUSELLI

TAMMI

HELSINKI

© Ihaamaa ja Tammi 2022
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-3945-3
Painettu EU:ssa

Kertulle ja Maijalle, teinien absoluuttiselle parhaimmistolle

1

Minun piti saada Tamara jo eilen kotiin klinikalta. Vein sen pöyristyttävän kalliiseen ympärivuorokautiseen sairaalahoitoon nivel tulehduksen takia. Siellä sille tehtiin pöyristyttävän kallis nivelhuuhteluoperaatio. Tässä vaiheessa en ollut kuitenkaan vielä virallisesti pöyristynyt, koska olin valmis tekemään kolmen tonnin remontin viidensadan euron hevoseen.

En olisi näin äreä, jos olisin rikas, mutta hevostallin pitämällä ei pääse rikastumaan. Edes vahingossa. Tämä on ala, jolla sinnitellään taloudellisesti ääri rajoilla ja ollaan ulospäin ihan että ”mä elän mun unelmaa”. Kollegojen kanssa sitä sitten luottamuksellisissa keskusteluissa mietitään, että myisikö seuraavaksi peräkärryn vai piirongin, että saisi likakaivon tyhjennyksen maksettua.

Jos kyseessä olisi ollut joku muu hevonen kuin Tamara, olisin harkinnut sen lopettamista nivelhuuhtelun sijaan. Suurin osa omista hevosistani on työkavereitani. Tamara on sielunkumppani. Sellaiselle ei oikein ole sanoja, eikä sille voi laittaa hintaa. En ole varma, miten aion maksaa luottokorttilaskuni tämän reissun jälkeen. Aina näistä on silti selvitty ja selvittää taas.

Eilen soitin klinikalle, kun olivat uumoilleet kotiuttavansa hevosen jo edellisenä päivänä. Sille oli kuitenkin tullut hengitystietulehdus. Kova kuume. Voimistuneet hengityäänet. Olivat saman tien määränneet uuden antibiootin entisen lisäksi. Hevonen on vaisu, sanoi hoitaja, jonka ääni oli ylenpalttisen empaattinen. Hänet oli varmaan palkattu pelkästään puhelinääneksi hysteerisiä omistajia varten. Minä en ole hysteerinen. Haluan vain hevoseni kotiin.

Sanoin hakevani Tamaran, koska se osaa olla nuhainen kotonakin. Hoitaja varoitti, ettei hän suosittele potilaan kotiin viemistä, koska sen maksa- ja munuaisarvot ovat koholla. Kysyin, että kuka ne käski siltä mitata. Hoitaja nimesi eläinlääkäriin. Ilmoitin, etten aio maksaa noita labroja, koska minulta ei kysytty lupaa ottaa niitä. Hoitaja niiskautti nenäänsä.

Mainiota. Jos yritän itse mennä lääkäriin, kun olen ollut viisi viikkoa flunssassa ja siitä kaksi viikkoa yskinyt verta, niin omahoitaja käskee mennä apteekkiin ja ostaa yskänlääkettä. Jos koskaan pääsen lääkärielle asti, hän ei ainakaan ensimmäisenä tai toisena keinona ole lähettämässä minua labraan. Hevosesta sen sijaan ajetaan kaikki veriarvot paperille heti, kun se on köhinyt pari päivää ja on vaisu. Se vetää omistajankin aika vaisuksi.

Sanoin hoitajalle, etten ole lääkäri tai mikään muukaan poppamies, mutta voisikohan kaksi vahvaa antibioottia vaikuttaa noihin maksa- ja munuaisarvoihin. Hän niiskautti taas ja sanoi, että kyllä kai se mahdollista on. Kerroin hakevani Tamaran kotiin ja pyysin häntä ystävällisesti katsomaan, ettei laskulle jäisi yhtään sellaista tutkimusta tai hoitoa, johon minulta ei ollut suostumusta. Muistutin, että hevonen oli alun perin tuotu sinne vain vuohisnivelen

huuhtelua varten. Hoitaja niiskautti. Mietin, että ei kai se nyt vaan itke. Mutta eihän herkkäitkuinen ihminen voi olla tuollaisessa paikassa töissä. Ehkä sillä on vain nuha. Toivottavasti joku mittaa siltä hemoglobiinin ja bilirubiinin.

Hevosklinikan potilastoimisto on fiini. Siellä on jonoa, joten kävelen huoneen läpi hevosten puolelle ja etsin Tamaran. Se on puolinukuksissa karsinassaan, mutta terävoitytty huomattavasti nähdessään minut. Tunnistaa. Elokuviissa hevoset usein hirnuvat, kun tunnistavat tutun ihmisen. Tosielämässä ne harvoin pitävät edes hiljaista hörinää. Sellainen on tarkoitettu toisille hevosille, ei ihmisille.

Hoitaja tulee luokseni. En usko, että hän on soittooni vastannut niiskuttaja. Tai ainakin nainen esittää, ettei tiedä kotiutumisaikeistamme mitään.

– Okei. No jos niin on sovittu, niin totta kai, hoitaja sanoo.
– Mutta onhan toi vielä vähän tollanen apea.

Katson ympärilleni muihin karsinoihin. – Eikö nää ole vähän kaikki?

– Joo, kyllähän nää... joo. Mä menen varmistamaan, että teille on lasku ja kotiutusohje valmiina.

– Toisen hoitajan kanssa oli puhetta, että katsotte laskun niin, ettei siinä ole muita kuin tuohon vuohiseen liittyviä toimenpiteitä ja lääkkeitä.

Hoitaja nyökkää ja lähtee.

Täytyy muistaa tarkistaa, ettei laskuun ole lisätty antidepressantteja, kun hevonen on ollut niin apea.

Haen autosta hevosen kuljetussuojat. Hoitaja palaa luokseni.

– Miksi Tamaralta on ajeltu kyljet kaljuiksi, kysyn huomatessani yhtäkkiä erikoisen trimmauksen.

– Siltä on... ööö, odotas... Hoitaja selaa kädessään olevia papereita. – Siltä on ultrattu keuhkoja ja sydäntä. Silloin pitää vähän ajella karvoja pois.

– Anteeksi mitä on?

– Sen hengitysäännet ovat vasemmalla puolella vähän voimistuneet.

Katson Tamaraa. Se on edelleen minun silmääni tavallisen, hieman flunssaisen hevosen näköinen. Katson hoitajaa. Hänellä on blondiksi vaalennettu, juuresta musta tukka ja tussilla piirretyt kulmakarvat. Katson paperipinoa naisen kädessä. Se on pelottavan paksu.

– Onko nää ultrauksetkin siinä laskussa?

Hoitaja alkaa selata papereita, mutta lopettaa kesken ja huokaisee vähän hätäisesti. – Niin sitä mun pitikin tulla sanomaan, että kun me ei voida poistaa tästä laskusta mitään ilman lääkärin lupaa.

– No missä se lääkäri on?

– Tamaraa on hoitanut kaksi lääkäriä.

– Niin?

– Toinen on leikkauksessa ja toisella on vapaapäivä.

– Ja?

– Mä en voi tehdä tälle laskulle mitään.

– No sitten mä en voi maksaa sitä.

Hoitaja katsoo minuun hieman armoa anovan näköisenä ja sanoo sitten melkein kuiskaten: – Mä en voi kotiuttaa sun hevosta, jos laskua ei ole maksettu.

Katson seinällä olevaa kelloa. Minun pitäisi olla viiden tunnin päästä vetämässä ratsastusvaellusta tallillani, jonne on tästä melkein neljän tunnin matka. Sen lisäksi, ettei minulla koskaan ole ylimääräistä rahaa, myös aikaa on rajallisesti. En ollut budjetoinut yhtäkään neljän tunnin ajomatkaa tämän

viikon aikatauluuni, ja nyt olen ajanut niitä jo kolme. Projektit seisovat. Kello käy.

– Kauanko se leikkaus vielä kestää, kysyn kärsimättömänä.

Alan kuvitella hengittävänä ilmaa jalkapohjieni kautta sisään. Sen pitäisi rauhoittaa ihmistä. Takanani Tamara huokaisee syvään. Hoitajakin vilkaisee kelloa seinällä.

– Kyllä siinä pari tuntia varmaan menee. Ja tämän hengitystieinfektion hoito on kyllä ollut Elinan vastuulla, ja hän tosiaan tulee vasta huomenna töihin.

Hengitän vielä kerran jalkapohjien kautta sisään huomatakseni, ettei se auta ollenkaan. Ääneni pysyy kuitenkin rauhallisena.

– No mitä sä tarkalleen ottaen teet, jos mä nyt otan tästä tän hevosen ja alan lastata sitä trailerin kyytiin?

Hoitaja alkaa räpytellä hätääntyneenä silmiään. Silmien räpyttely on rauhoittava signaali, jota myös hevoset ja koirat käyttävät, kun haluavat välttää konfliktia.

– Mä en voi ainakaan antaa sen passia sulle mukaan.

– No älä anna.

– Nykyään ei lain mukaan saa kuljettaa hevosta ilman, että sen passi on mukana autossa.

Katson hoitajaa ja nielaisen kaiken, mikä pyrkii suustani ulos. Kuten: ihanko totta. Tai että: En ole vielä kertaakaan kohdannut poliisia, joka olisi pysäyttänyt hevuskuljetuksen ja hoksannut kysyä onko hevosella passi mukana. Ja jos kohtaisin tänään, niin minulla on sekalainen kasa hevosten passeja hanskalokerossa. Lienee virkavallalle aivan yks hailee, minkä kopukan passin niille lyö käteen. Tuskin ne tietävät minkä värinen on rautias, kimo tai hallakko, enkä ole koskaan nähnyt poliisin vyöllä roikkumassa mikro-sirunlukijaa.

Avaan Tamaran karsinan oven ja alan laittaa sille kuljetus-suojia jalkaan.

– Niin tosiaan, mä en voi kyllä mitenkään antaa sulle sen passia, koska en saisi edes päästää sua lähtemään Tamaran kanssa, kun lasku on maksamatta.

Ärsyttää, että tuo nainen sanoo minun hevoseni nimen kuin se olisi hänen kaverinsa, tai meidän yhteinen kaveri.

– Niin tosiaan, ei haittaa. Pyydätkö niitä lääkäreitä soit-tamaan mulle siitä laskusta sitten kun ehtivät. Pistä siihen soittopyyntöön vielä sellainen post-it-lappu missä lukee, että omistajan kanssa sovittu vain vuohisnivelen tulehduksen hoidosta, eikä aio maksaa muuta.

– Kai se on sitten tehtävä niin, hoitaja sanoo nyt hieman närkästyneen kuuloisena.

Vilkaisen häntä hevoseni jalan takaa. Hän kääntyy ja läh-tee. Hetken kuluttua hän palaa ja jättää mitään sanomatta karsinan eteen muovipussin, jossa ovat Tamaran lääkkeet ja kotiutusohjeet. Sen jälkeen kukaan ei enää kiinnitä minuun minkäänlaista huomiota, kun talutan hevoseni traileriin ja alan painella kaasua.

Puolessavälissä matkaa pysähdyn ostamaan kahvin ja karkkipussin. Kurkkaan traileriin ja totean hevosen hyvä-vointisen näköiseksi. Se varaa painoa myös kipeälle taka-jalalle. Satun vilkaisemaan trailerin renkaita. Takimmainen on tyhjä.

Tässä kohtaa soittaisin miehelleni, mutta minulla ei ole miestä. Jos olisi, hän saisi taatusti olla vastuussa rengas-asioista. Osaan kyllä vaihtaa renkaan, mutta inhoan sitä melkein enemmän kuin tätä loputonta sinkkuna kitkut-tamista. Eikä renkaan vaihtaminen ole tässä tapauksessa

edes mahdollinen ratkaisu, koska minulla ei ole kärryyn vararangasta mukana, tunkista puhumattakaan.

Soitan ystävälleni.

– Onko Juha siinä?

– On.

– Kysy siltä, että eikö niin että telitrailerissa on kaksi rengasta molemmin puolin sen takia, ettei haittaa vaikka toinen on tyhjä?

Kuuluu hetken huminaa ja huutelua.

– Kysyy onko hevonen kyydissä.

– On.

Lisää huminaa.

– Kysyy että onko rikkinäisen renkaan puolella.

– On.

Kahinaa.

– Onko iso hevonen, kysyy miesääni.

– On.

– Pystytkö vaihtamaan hevosen toiselle puolelle?

– En.

– Onko pitkä matka?

– On.

– Paljonko?

– Reilu sata.

– Voitko ajaa hiljaa?

– Voin.

– Aja hiljaa.

– Mikä on hiljaa?

– No älä nyt satasta aja.

– Okei.

Kahinaa. Naisääni palaa linjalle:

– Selviskö?

- Selvis. Kiitos lainasta.
- Ole hyvä.
- Jatketaan.
- Jatketaan.

Sari on minun ykkösystäväni. Ytimekäs ja niin antelias, että lainaa minulle miestään.

Lasken, että jos himmailen kuuttakymppiä kotiin, ehdin ehkä juuri ja juuri vaihtaa vaatteet ennen vaellusryhmän tuloa.

Vaellusryhmä on onnekseni seitsemän hengen naisporukka, jossa kaikki ovat kokeneita ratsastajia. Ei minulla ole mitään miehiä vastaan, luojan tähden, ei todellakaan. Heidän läsnäolonsa vain muuttaa aina ryhmän tunnelmaa ja dynamiikkaa. Ihan joka kerta. Ei vain siksi, että miesten on pakko heittää välillä puolituhmaa läppää, vaan myös siksi, että naiset eivät silloin heitä omaansa. Ja naisten puolituhma läppä on aina parempaa kuin miesten, jos saan sanoa.

Jos vaellusporukassa on mies, hän on yleensä jonkun ryhmäläisen puoliso, vain harvemmin ei ole. Jos hän on ryhmäläisen puoliso, on odotettavissa, että vaimo on ratsastanut viisi vuotta eikä osaa silti yhtään ratsastaa. Mies ei ole koskaan ennen ratsastanut, mutta on silti luontaisesti parempi ratsastaja kuin vaimonsa. En tiedä mistä tämä johtuu, mutta kun miehen laittaa hevosen selkään, hän osaa viiden minuutin päästä ratsastaa. Vaimo kokee kuitenkin, että tämä on hänen paikkansa päteä, ja pitää miehelleen jatkuvaa yksityisopetusta ylimieliseen sävyyn: ”Et sä noin voi pitää niitä ohjia, se tulee täältä näin, pikkurillin ja nimettömän välistä!”

Jos mukaan eksynyt mies ei ole kenenkään ryhmäläisen puoliso, joku naisista todennäköisesti haluaisi hänen olevan

oma puolisonsa. Jollei kukaan muu, niin ainakin minä. Aina silloin kun joku haluaa tehdä erityisen vaikutuksen johonkuhun toiseen, ilmapiiri muuttuu heti jännitteiseksi. Jännitteet eivät sinänsä haittaa minua, mutta juuri tänään, kun olen murehtinut neljä päivää hevoseni vuohisniveltä, kohdannut *Hoitajan* ja *Rengasrikon* ja syönyt koko päivän aikana vain pussillisen hedelmäaakkosia, en jaksaisi keskittyä olemaan sivistynyt ja nokkela. Tätä tuttua rouvaporukkaa ei varmasti kiinnosta minun päivän nokkeluuskuntoni.

Alkumatkan puhumme siitä, mistä kohtaa kenelläkin kuluu persenahka ratsastaessa puhki. Esitän rouville oppimani teorian, jonka mukaan hankaava liike satulassa on vääjäämätön. Kukaan ei ole niin elastinen, että mukautuu hevosen liikkeeseen saumattomasti. Ihminen liukuu koko ajan edestakaisin, joskin melko huomaamattomasti. Jos ihminen laittaa jalkaansa sellaiset grippipöksyt, etteivät ne pääse liukumään satulaa vasten, liike siirtyy housujen ja perseen väliin. Siinä ei ole enää mitään huomaamatonta, kun housut hiertävät istuinluuta. Tässä kohtaa on täysin kiinni alushousuvalinnasta, säästytkö pimpin puoli hiertymiltä. Rouvat katselevat huolestuneina kokonahkapaikkaisia ratsastushousujaan. Minulla on jalassa farkut, en ehtinyt kiireessä vaihtaa niitä. Farkuissa on aina sisäsaumat. Tiedän jo, että seuraava suihkussa käynti kirvelee.

Loppumatkasta rouvat keskustelevat keskenään lastensa koulumenestyksestä tai sen puutteesta. Minä en halua lapsia. Olen kolmekutonen nainen, eikä biologinen kelloni ole koskaan ilmoitellut minulle mitään lasten hankkimisesta. En keksi yhtään hyvää syytä, miksi niitä pitäisi haluta. Kuu-lostaa siltä, että niiden koulunkäynti ja harrastukset ovat nykyään enenevissä määrin vanhempien tehtäväkenttää.

En halua harrastaa mokkapalojen myyntiä turnauksissa tai yrittää ymmärtää kuutosluokan umpikieroja matikanläksyjä. Minä haluan harrastaa... no ei minulla oikeasti ole mitään harrastuksia, mutta joskus täytyy nukkuakin. Äidit eivät varmaan koskaan nuku.

– Katri hei, miksei sulla ole täällä mitään lasten kesäleirejä? Meidän Peppiina olisi ihan innoissaan, jos saisi tulla tällaiseen paikkaan kesäksi, yksi rouvista sanoo.

– Mä en oikein koe, että lasten kanssa toimiminen olisi mun juttu, sanon hymyillen.

– Mutta tää ois niin ihana paikka lapsille!

Ei muuten olisi. Onneksi olen opetellut tämän vakio-vastauksen:

– Tässä on lähellä niin paljon talleja, jotka tarjoaa lapsille toimintaa, että olen päättänyt tarjota täällä vain aikuisviihdettä.

Sitten kaikki nauravat, eikä kukaan enää muista jankata mitään mistään peppiinasta.

2

Alkukesän aamut. Mitään parempaa ei ole, eikä mitään parempaa tule. Lämmintä on juuri sen verran, että voi mennä aamulla ruokkimaan hevoset yöpaidassa ja lökäreissä, mutta ei niin paljon, että kone alkaa keittää. Minulla kone alkaa keittää, jos varjossa on yli 22 astetta.

Kaikki on uutta, kaikki on tuoretta ja puhdasta, eivätkä hyttyset, paarmat ja muut pikku saatanat ole vielä kuoriutuneet munistaan. Minua jännittää mennä talliin, koska haluan niin kovasti nähdä Tamaran seisomassa edelleen neljällä jalalla. Kun haluaa jotain oikein kovasti, niin pelko siitä ettei se toteudu tuntuu rintakehässä. En pelkää sen kuolevan nuhaan tai apeuteen, mutta jos tulehdus ei pysy poissa nivelestä, se voi olla meidän tarumme loppu.

Kauheinta sairaan hevosen kanssa on se, ettet voi valvoa sen vierellä, vaan sinun on jätettävä se yöksi yksin. Tai voit toki valvoa sen vierellä, mutta hevonen on tapaeläin: jos tallissa tapahtuu jotain sen mielestä omituisista, se stressaantuu ja alkaa käyttäytyä omituisesti. Sitten et enää tiedä käyttäytyykö se omituisesti siksi, että se on kipeä, vai siksi, että tallissa on ihminen keskellä yötä. Jotkut hevoset voi oikeasti ajaa hulluuteen vain tuijottamalla, ja Tamara on yksi niistä.

Tamara on pystyssä. Myös sen korvat ovat pystyssä ja ilme pirteä. Siirrän varovasti katseeni hevosen jalkoihin kaataessani aamuruokia sen kuppiin. Paino on edelleen molemmilla takajaloilla. Jännitys valuu rintakehästäni käsiin ja ne tuntuvat veltoilta. Huokaisen. Alkukesän aamussa on kaikki juuri niin kuin pitääkin.

Minulla on kahviaamu. Kahviaamuina käyn ruokkimassa hevoset, mutta sen jälkeen Eepo tulee viemään ne ulos ja siivoamaan päätallin. Lisäksi hän siivoaa vaellushevosten pihaton ja antaa kaikille hevosille päiväheinät. Minun työni alkavat näinä päivinä virallisesti vasta illansuussa.

Eepo on aarre, koska hän ei ymmärrä hevosista mitään. Olen kokeillut ottaa myös hevosalan ihmisiä töihin. Jonkinlainen kiinnostus alaa kohtaan pitäisi kai löytyä. Sen luulisi olevan eduksi jo työmotivaationkin kannalta, mutta oma kokemukseni on päinvastainen.

Jos työntekijällä on oma hevonen, hän haluaa ottaa sen mukaan eli tuoda sen talliini asumaan. Palkasta ei kuitenkaan sopisi vähentää sen suuruista hintaa, minkä saan yhdestä karsinapaikasta, kun pidän siinä asiakkaan hevosta täysihoidossa. Näennäinen logiikka on siinä, että hehän hoitavat hevosensa itse, kun taas maksava asiakas ei hoida hevostaan, vaan maksaa siitä meille. Ja sitten he toden totta hoitavatkin sitä hevostaan, yleensä vähintään tunnin päivässä. Eivätkä he voi ymmärtää miksi sitä ei laskettaisi työajaksi, kun he nyppivät kultamurunsa harjaa tai leikkaavat sen korvakarvoja seuraavan viikon kisoja varten. Hevonen tulee työntekijän mukana ikään kuin loisena, joka syö minun rehujani ja vie loputtomasti työntekijäni työaika.

Alalla on myös paljon innokkaita nuoria. Innokkaita ja sosiaalisia. Heistä hevosharrastus on ihan superkiva. He ovat hengailleet koko vähäisen ikänsä talleilla ja keränneet siellä itselleen kaveriporukan. Näiden sankareiden kanssa ollaan ongelmissa siinä vaiheessa kun he tajuaavat, että tallilla pitäisi joskus olla myös yksin. Että minä tai kukaan muukaan ei aio hengata heidän kanssaan siellä koko päivää, vaan jossain vaiheessa täytyy vain laittaa turpansa kiinni ja tarttua siihen talikkoon. Ja että instaliveä on hankala kuvata, kun pitää koko ajan mennä edestakaisin jokin työkalu kädessä. Siitä alkaa sairaslomakierre, joka yleensä päättyy siihen, että tällöinen pirre ilmoittaa tekstarilla, että hänellä on nyt vähän vaikeaa, ja katoaa ikuisiksi ajoiksi.

Eepo on pian eläkeiän kynnyksellä seisova suurtalouskokki. Vuosikymmenten ajan viina vei kaikki hänen työpaikkansa. Siinä vaiheessa, kun hän selätti alkoholi-ongelmansa, kokaaminen ei kuulemma enää kiinnostanut häntä. Jos ihan rehellisiä ollaan, niin en oikein pysty näkemään Eepoa koulun keittolassa. Kilometrit näkyvät naamassa.

Vaikka ulkonäkö on karkea, käytös on pehmeä. Tämä riittää hevosille. Eepo ei ollut ikinä koskenut hevoseen, kun työkkäri sysäsi hänet ensimmäiseen työkokeiluun tallilleni. Kun annoin miehen käteen Tamaran narun, hän lähti kävelemään ja Tamara seurasi. Tästä tiesin, ettei mitään ongelmia tulisi, minkään hevosen kanssa. Tamara on minun ihmistutkani.

Hevosihmiset ovat tallituuraajina monella tavalla kinkkiisiä. Jos hevosihmiselle sanoo, että vie tuo kaksivuotias ulos, niin hän taatusti kysyy, että onko tämä kiltti. Siihen on sitten pakko vastata, että periaatteessa joo, mutta saattaa se joskus

vähän sinkoilla. Seurauksena alkaa välittömästi jännittynyt pintahengittäminen, jota yritetään peittää rehvakkaalla käyttäytymisellä. Hevoselta ei kuitenkaan peitetä mitään. Toistan: ei yhtään mitään. Hevonen miettii, että mikähän nyt on hätänä, kun tuo ihminen on noin hermostunut. Sekin hermostuu. Sitten kun ulkona jokin paalimuovinriekale vähän lepattaa tuulessa, hevosen jo valmiiksi ylivirittynyt sympaattinen hermosto laukeaa ja ampuu eläimen kohti taivasta. Tästä ihminen säikähtää, jolloin hän lähes poikkeuksetta huutaa vihaisesti, mistä soppa saa taas vain lisää mausteita.

Eepo ei tiedä, että nuori hevonen on usein vähän arvaamaton. Hän ottaa sen karsinasta ja taluttaa tarhaan miettien varmaan samalla, että pitikö vuokra maksaa tänään vai vasta huomenna ja että eipä ole kantabaarin Annustakaan kuullut mitään sen jälkeen, kun se lähti Minnesotaan. Hevonen taas ei mieti mitään. Se vain seuraa johtajaansa, joka on sen mielestä niin viisas ja vakaa, ettei alamaisen tarvitse olla huolissaan mistään. Paalimuovit saavat lepattaa kaikessa rauhassa.

Kahviaamuina, joita minulla on kolme viikossa, Eepo tekee kaikki sovitut työt ja lähtee sitten vähin äänin menemään. Hän ei soittle ja kysele mitään ylimääräistä. Oletan, että hän ilmoittaisi, jos joku hevonen olisi kuollut tai jollain olisi jalka niin poikki, että se roikkuisi pelkän nahkarepaleen varassa. Paitsi ehkä silloin, jos eläin pystyisi kävelemään jalallaan tarhaan. En ole varma katsooko Eepo hevosia koskaan kovin tarkasti. Eikä hänen tarvitsekaan, sehän on minun tehtäväni.

Kahviaamuisin minä juon tietysti kahvia. Sitten nukun vähän aikaa tai surffaan netissä. Juon lisää kahvia ja mah-

dollisesti hoidan jotain yrityksen paperihommia. Kurkkaan Tinderiin. Olen suunnitellut, että alkaisin käydä jossain harrastuksessa niin kuin normaalit ihmiset tekevät, mutta en ole vielä keksinyt mikä se voisi olla.

Tänään kaivelen vaatekaappiani. Huomenna on enoni 70-vuotisjuhlat. Jotain puhdasta, jotain ehjää, jotain joka peittää tatuoinnit. Mummu on 91-vuotias, eikä hänen tarvitse ikinä saada tietää, että hänen muutenkin epäonnistunein lapsenlapsensa on ”tuhrinut itsensä musteella”. Löydän kaapista kasan vaatteita, joita olen takuulla käyttänyt joskus ennenkin sukujuhlissa. Osa niistä lienee jo parikymmentä vuotta vanhoja.

En ole lihonut varmaan grammaakaan sitten rippikesäni. Kaikki vaatteet, mitä olen siitä lähtien itselleni ostanut, mahtuvat edelleen päälle. Fyysisen työn selkeitä etuja. Tietysti voidaan kyseenalaistaa, onko samaisen enoni 50-vuotisjuhlissa käyttämäni mekko enää ihan viimeisintä huutoa. Siistejä ja ehjiä juhlavaatteeni kuitenkin ovat, koska käyn virallisissa tilaisuuksissa ehkä kerran vuodessa. Omistan yhden mustan ja yhden ruskean käsilaukun, ja osaan mielestäni arvioida kumpi on kulloiseenkin asuun sopivampi. Tämä tuskin tekee minusta tyylimogulia, mutta pärjäilen. Vain yhden ainoan kerran olen huomannut olevani kesähäissä tallilenkkarit jalassa.

Sovitan paria mekkoa. En tiedä miksi, koska tiedän, että ne mahtuvat. Koen, että näytän molemmissa yhtä vieraalta itselleni. Valitsen vihertävän ja nostan sen roikkumaan kaapinoven sisäpuolelle, ettei kissa ehdi enää pyyhkiä siihen karvojaan.

Illalla hyvästeltyäni toisen vaellusryhmän minulla on miellyttävän seesteinen olo. Kun ei revi joka päivä kroppaansa ihan hajalle tallin perusrutiineilla, jaksaa iltaisin olla paljon mukavampi asiakkaille. Voi antaa täydet sata prosenttia ja vähän yli, siitä tulee itselle hyvä mieli siinä missä asiakkaillekin. Lonkkasäryssä, nälässä ja aivosumussa vedetyt kolmen tunnin laavuvaellukset tulevat aina herkästi mieleen siinä kohtaa, kun joku sanoo, että ”ihanaa, kun sä saat tehdä just sitä mistä sä oot aina haaveillut”. Pikkutytön haavekuvien muuttaminen elinkeinoksi on taitolaji, jossa tasapainoa täytyy hakea jatkuvasti, ellei halua haavekuviansa muuttuvan painajaiseksi.

Kävelen vaellushevosten pihatolta päätällin suuntaan ja lähdän hakemaan täysihoitohevosia yöksi sisälle. Ne voisivat toki näillä ilmoilla olla yötä myös ulkona, mutta suurin osa omistajista on sitä mieltä, että niiden pitää päästä yöksi talliin nukkumaan. Hevonen nukkuu nelisen tuntia vuorokaudessa, josta valtaosan seisaallaan. En kerro tätä heille, koska se olisi turhaa.

Otan Juusto-nimisen suomenhevosen tarhastaan ja kävelen sen kanssa päätällille päin. Juusto on hieman virittyneen oloinen. Sen kavioiden kopseen yli olen kuulevinani tallin suunnasta jonkinlaista ulinaa. Pysäytän hevosen ja kuuntelen. Ihmisulinaa. Sydän pumppaa hetkessä verenpaineet tappiin ja korvissa alkaa kohista, kun jatkan puolijuoksua matkaani tallille. Kenelle nyt on sattunut ja mitä?

Tallin pihassa on Sinikka. Hän istuu neuvottomana ison kiven päällä ja itkee.

– Missä Orvokki on? kysyn.

Orvokki on Sinikan hevonen, kaunis kuin kukka, tyhmä kuin tynnyri.

– Se on karsinassaan, Sinikka sanoo ja yrittää selvästi koota itseään.

– Onko jotain sattunut?

Sinikka ei sano mitään. Hän vain katsoo minua jotenkin apua anelevan näköisenä.

Vien Juuston sisälle ja katson Orvokin karsinaan. Se nostaa päätään heinäkasasta kuin todetakseen minun läsnäoloni ja jatkaa sitten syömistään. Orvokki ei siis ole ongelma. Palaan pihalle.

– Sinikka, onko jotain sattunut?

– Meille kävi tossa vähän sellanen ikävä juttu, Sinikka sanoo dramaattisesti ja nielaisee. Ratsastuskypärän peittämä pää nykii vähän kummallisesti.

– Mitä kävi?

Menen Sinikan viereen. Minun pitäisi nyt ehkä jotenkin halata tai jotain, mutta osaan häidin tuskin kosketella itseäni ilman suojahanskoja. Vieraisiin ihmisiin en osaa kajota ollenkaan.

– No me oltiin Orvokin kanssa just tulossa talliin sisälle niin Tiimari tuli Silcon kanssa taas tuolta...

Sinikka osoittaa pihatielle päin ja vetää syvään henkeä.

– Tuolta ne tuli, täyttä laukkaa suoraan tähän pihaan. Orvokki pelästyi ihan kamalasti, kun se ei jotenkin...

Itkusta nikotteleva Sinikka pitää taas tauon.

– Se ei ole tottunut, että tähän tallin pihaan tulee toinen hevonen niin kovaa vauhtia. Mä en tiedä oliko se Tiimarilla taas ollenkaan hallinnassa, kun ne tuli tuolta...

Sinikka osoittaa taas pihatietä.

– Niin?

– Orvokki nosti päätä silleen nopeasti ja ryntäsi muuttaman askeleen tuonne ovelle päin...

– Sattuiko sua?

Olisi heti sanonut, niin olisin soittanut hätänumeroon ja mennyt sitten hakemaan loput hevoset sisälle. Suotta minä tässä enää istun.

– Ei, ei mua sattunut, mutta Orvokki säikähti tosi kovasti. Kun mä vein sen talliin, se melkein tärisi.

Melkein? Eli ei tärissyt.

– Ja se nosteli sen päätä ja sillä oli sellanen ilme, että apua. Voi vittu, niinkö oli?

– No mutta teillekö ei siis sattunut kummallekaan mitään, varmistan.

Sinikan itkusta vettyneet silmät mulkaisevat minua pöyristyneenä.

– Orvokille jäi tästä varmasti nyt trauma, hän sihahtaa.

Minullepas, mutta mitä sen on väliä.

– Se näytti kyllä aika rauhassa syövän heiniä tuolla kar-sinassa, yritän.

– Se on varmaan jo vähän ehtinyt rauhoittua. Säikähdyksestä on mennyt jo yli tunti. Mutta kun Tiiamari toi Silcon sisälle, niin Orvokki ihan selvästi pelkäsi sitä. Siis Silcoa. Ja sille tytölle tilanne tuntui olevan pelkkä vitsi, se vaan naureskeli, että lähti taas ruuna vähän käsistä.

Sinikalle kaikki alle nelikymppiset ovat tyttöjä, minäkin varmaan. Tiiamari on jo 25-vuotias, olkoonkin, että käyttäytyminen on teinimäistä ja hevosenkäsittelytaidot alakouluikäisen tasoa.

– No olipas vähän ikävä juttu, sanon ja yritän lähteä paikalta.

– Mä olin just saanut Orvokin luottamuksen, ja nyt mun pitää taas alkaa uudestaan opettaa sille, ettei kaikkea tarvii pelätä!

– Ei kai se nyt ihan kaikkea ala yhtäkkiä pelätä, tyyntytellen Sinikkaa ja yritän keventää tunnelmaa jollain naurahduksen tapaisella.

Orvokki ei ole koskaan pelännyt varsinaisesti mitään muuta kuin liiketunnistinvalojen äkillistä syttymistä. Siihenkin se tottui kolmessa päivässä toissa talvena.

– Sä et nähnyt sitä tilannetta, miten traumaattinen se oli!

– Hei, mulla on yks just tähän sopiva lääke tuolla, sanon äkkiä. On tullut aika vetää ässä hihasta. – Tai se ei ole varsinaisesti lääke, vaan sellanen rohdos, mitä mä itse käytän tämmöisissä tilanteissa Tamaralle. Se auttaa aina.

– Auttaako? Mikä se on, Sinikka kysyy ja näen, kun toivo syttyy hänen turvonneisiin silmiinsä.

– Ne on sellasia Bachin kukkatippoja, jos oot joskus kuulut. Rescue Remedy, auttaa shokkiin ja järkytykseen.

Otatko huikan, tekee mieli kysyä. En kysy. Haen äkkiä pullon lääkekaapista ja annan sen Sinikalle.

– Laita kuusi tippaa vaikka leivänpalaan tai suoraan Orvokin suuhun.

– Kuusi tippaa, Sinikka varmistaa.

– Joo, kuusi, sanon. Keksin määrän juuri päästäni. – Ja huomenna annat vielä kolme. Vaikka huomenna sitä shokkia ei varmaan edes huomaa enää, nuo tipat toimii niin hyvin. Mutta olen itse antanut varmuuden vuoksi seuraavana päivänä vielä sen puolikkaan annoksen.

– Voi että, kiitos!

Sinikka tuijottaa kädessään olevaa pulloa kuin Graalin maljaa.

– Juu ei mitään.

Pääsen viimein hakemaan loput hevoset sisälle ja lähetän

mielessäni kiitoksen sille tallinpitäjäkollegalle, joka joskus neuvoi minulle kukkatippatempun.

Niitä voi antaa myös hevosen selästä pudonneelle ja siitä säikähtäneelle ratsastajalle. Minulla ei ole mitään hajua auttavatko ne yhtään, mutta ihmisen on aina hyvä kokea, että hänen kärsimyksensä on nähty ja sitä on lääkitty. Lisäksi kyseessä on 98-prosenttinen alkoholiuute, jonka voinee sitten viime hädässä vetää itse snapsinomaisesti naamaansa, jos asiakas ei ala rauhoittua.

*Hevosten kanssa kyllä
pärvää, ihmisten seurassa sietokyky
ylittyy säännöllisesti!*

Katri pyörittää vireää hevosilaa yhden naisen voimin. Yrittäjän arkea mutkistaa se, että ratsastajat haluavat tuoda tallille koko elämänsä: takertuvuutensa, pätemisentarpeensa, perhekriisinsä ja kuusi kuutiometriä tavaraa yhdelle hevoselle. Serkkupoika lisää Katrin kuormaan vetelänoloisen tyttärensä, Jennican ceellä. Tähän asti tilalla on majoitettu vain hevosia eivätkä teinit kuulu unelmaan, jota hevosalalla eletään. Toisaalta ei siihen alun perin kuulunut köyhyyskään, ja kesäasukkaan ottamalla tienaisi mukavasti. Mutta mitä kaikkea sukulaistyttö tuo tullessaan? Onko lainateini viimeinen kuolinisku Katrin pääosin kuvitteelliselle seuraelämälle?

Veera Niemisen riemastuttava romaani *Kottikärrykaruselli* vie lukijan nauramaan hevosmaailman kulissien taakse. Hänen esikoisteoksensa *Avioliittosimulaattori* (2013) saavutti ilmestyessään suursuosion.

9 789520 439453

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-3945-3